

Skrivelse om förbud mot läkemedelsdelegering inom personlig assistans

Till Ålands landskapsregering

Det har kommit Funktionsrätt Åland till kännedom att Kommunernas socialtjänst (KST) tillämpar ett generellt förbud mot att samtliga personliga assistenter hanterar läkemedel av något slag, inklusive receptfria preparat.

I Finlands lagstiftning finns inget förbud mot att personliga assistenter utför läkemedelshantering för egenvård med stöd av delegering.¹ Egenvård kan omfatta exempelvis läkemedelsgivning, kateterisering och sårvård.² Institutet för hälsa och välfärd (THL) definierar egenvårdsåtgärder som sådana åtgärder som personen med funktionsnedsättning själv skulle utföra, om funktionsnedsättningen inte hindrade det.³ Enligt KST har Sjukvårdsbyrån vid landskapsregeringen i enlighet med hälso- och sjukvårdslagen 38a § och socialvårdslagen 20 § fastslagit att administrering av färdigt doserade läkemedel utgör en sjukvårdsuppgift som kräver utbildning i läkemedelsbehandling.⁴ Detta används av KST som grund i att neka personliga assistenter att administrera färdigt doserade läkemedel, trots att det i ÅHS-lagen inte finns något uttryckligt förbud till det.

Eftersom Åland, enligt vår tolkning, följer finsk lagstiftning i regleringen av läkemedelsdelegering inom socialvården saknar KST:s riktlinjer laglig grund. Konsekvenserna drabbar enskilda klienter som utan assistans inte kan inta sina läkemedel, vilket kan påverka deras vardag negativt och i praktiken innebära en begränsning av deras funktionsförmåga. I vissa fall riskerar dessa konsekvenser att bli livshotande.

Med anledning av ovanstående ber Funktionsrätt Åland om svar på följande frågor:

- På vilka grunder kan åländska klienter inom socialvården och personliga assistenter försättas i en sämre ställning jämfört med motsvarande personer i riket?
- Vilken lagstiftning tillämpas för förbudet mot läkemedelshantering inom personlig assistans?
- Enligt vilka rättsliga grunder är ett förbud av detta slag är tillåtet, med beaktande av den reglering som följer av rikets lagstiftning och myndigheters anvisningar?

¹ Se t.ex. § 9 i funktionshindersservicelagen

² Institutet för hälsa- och välfärd. *Personlig assistans inom funktionshindersservicen: Åtgärder som motsvarar egenvård*. <https://thl.fi/sv/anvisningar-for-professionella/personlig-assistans-inom-funktionshindersservicen#atgarder-som-motsvarar-egenvard>

³ Ibid.

⁴ KST:s Läkemedelsplan. 26.5.2026. kapitel 5 s. 7

Mariehamn, 16 juni 2026

Jan Salmén

Ordförande

Karl Wahlman

Verksamhetsledare

Funktionsrätt Åland rf

Skarpansvägen 30, 22100 Mariehamn

+358 (0)18 22 360, info@handicampen.ax

www.handicampen.ax

